

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

**НАУКОВІ ЗАПИСКИ
ДЕРЖАВНОГО
ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ**

Випуск 29

Спеціальний випуск

Львів 2013

Национальная академия наук Украины
Государственный природоведческий музей

**НАУЧНЫЕ ЗАПИСКИ
ГОСУДАРСТВЕННОГО
ПРИРОДОВЕДЧЕСКОГО
МУЗЕЯ**

Том 29

Специальный выпуск

Львов 2013

National Academy of Sciences of Ukraine
State Natural History Museum

PROCEEDINGS OF THE STATE NATURAL HISTORY MUSEUM

Volume 29

Special edition

Lviv 2013

УДК 57+58+591.5+502.7:069

Наукові записки Державного природознавчого музею. – Львів, 2013. – Вип. 29. – 223 с.

Спеціальний випуск збірника присвячений проблемам динаміки різноманіття та адаптаційному потенціалу ентомобіоти які розглядалися на VII Львівській ентомологічній школі присвяченій пам'яті професора Андрея Шептицького, яка проходила в рамках міжнародної науково-практичної конференції «Подільські читання», організованої Міністерством освіти і науки України, Тернопільським національним педагогічним університетом ім. В. Гнатюка, Природним заповідником «Медобори», Національним природним парком «Дністровський каньйон», Державним природознавчим музеєм НАН України (м. Львів), Кам'янець-Подільським національним університетом ім. І. Огієнка, Вінницьким державним педагогічним університетом ім. М. Коцюбинського, Хмельницьким національним університетом, Ойцовським парком народовим (Польща), що відбулася 23-24 травня 2013 року в м. Тернополі.

Для екологів, ботаніків, зоологів, працівників природничих музеїв, заповідників, національних парків та інших природоохоронних установ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Чернобай Ю.М. д-р біол. наук, проф. (*головний редактор*); Берко Й.М. д-р біол. наук, проф.; Бокотей А.А. канд. біол. наук, с.н.с. (*відповідальний секретар*); Волгін С.О. д-р біол. наук, проф.; Дригант Д.М. д-р г.-м. наук, с.н.с.; Климишин О.С. д-р біол. наук, с.н.с. (*науковий редактор*); Малиновський А.К. д-р с.-г. наук; Тасенкевич Л.О. д-р біол. наук, проф.; Третяк П.Р. д-р біол. наук, проф.; Царик Й.В. д-р біол. наук, проф.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Чернобай Ю.Н. (*главный редактор*), Берко И.Н., Бокотей А.А. (*ответственный секретарь*), Волгин С.А., Дрыгант Д.М., Климишин А.С. (*научный редактор*), Малиновский А.К., Тасенкевич Л.А., Третяк П.Р., Царик И.В.

EDITORIAL BOARD

Chernobay Y.M. (*Editor-in-Chief*), Berko I.M., Bokotey A.A. (*Managin Editor*), Volgin S.O., Drygant D.M., Klymyshyn O.S. (*Scientific Editor*), Malynovsky A.K., Tassenkevich L.O., Tretjak P.R., Tsaryk I.V.

Видання 29 тому здійснено за фінансової підтримки природного заповідника «Медобори»

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державного природознавчого музею*

ISSN 2224-025X

© Наукові записки ДПМ, 2013

О. М. Кравченко

ОГЛЯД ТВЕРДОКРИЛИХ НАРОДИНИ *BOSTRICHOIDEA* (COLEOPTERA) ШАЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ

Ключові слова: бострихоїдні, Шацький національний природний парк.

Багаторічне вивчення колеоптерофауни Шацького національного природного парку (ШНПП) дозволило зробити певні висновки про кількісний склад та екологічні особливості видів родини надродина *Bostrichoidea*, представники якої поширені у всьому світі. На території України ця надродина представлена родинами *Dermestidae* – шкіроїди, *Anobiidae* – шашелі, *Ptinidae* – облудники, *Bostrichidae* – каптурники та *Lycidae* – деревогризи, які детальніше вивчені О.Ф. Бартенсвом, О.Г. Шатровським, Д.В. Вовком [4].

По фауні окремих родин надродина є фундаментальні роботи Р.Д. Жантієва [5], В.Д. Логвиновського [7], Л.В. Арнольдї [2, 3], А.Б. Єгорова [6] і перша робота по бострихоїдних С.С. Подобівського [8] та численні праці, що стосуються господарсько важливих видів у різних країнах, у тому числі і в Україні. На території ШНПП до наших робіт жодних відомостей про склад та біономію представників вказаних родин твердокрилих не було.

Тому головним завданням досліджень було виявлення видового складу та особливостей розподілу твердокрилих надродина бострихоїдних на території національного парку, а також проведення порівняльного аналізу фаун в межах трансграничного біосферного резервату «Західне Полісся» (території польської та білоруської частин Біловезької Пущі і території ШНПП).

Матеріал і методика досліджень

Матеріал для цієї роботи збирався автором з 1977 до 2012 року як стаціонарно, так і маршрутним методом у різних частинах Шацького району, на території якого у 1983 році був створений ШНПП, а з 2012 року він входить до біосферного резервату «Західне Полісся». Збір матеріалу проводився за загальноприйнятими методами: використовувались ґрунтові пастки Барбера без принади та з принадою, косіння по різнотрав'ю та кущах ентомологічним сачком, відлов комах на льоту, на світло ртутної лампи, розбирання трухлявих стовбурів, пнів дерев, просіювання дерну і листової підстилки, збирання на трупах дрібних і середніх ссавців. Було зібрано близько 5 тис. особин жуків. Увесь матеріал зберігається в колекції автора. Відомості про таксономічне положення і біологію видів взято з низки наукових праць [4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12]. Відносна чисельність твердокрилих на території парку визначалась за окомірною оцінкою, а саме: трапляється нечасто < – 1%, звичайний – 1-10%, масовий – 10-50%.

Результати досліджень

Родина Dermestidae

Підродина Dermestinae

Триба Dermestini Latreille, 1807

Рід Dermestes Linnaeus, 1758

Підрід Dermestinus Zhantiev, 1967

Dermestes (Dermestinus) frischi Kugelann, 1792

Матеріал. Волинська область, Шацький район, ок. с. Піща, 27.04.1996, 4 екз.; 30.04.2000, 1 екз.; 24.04.1996, 4 екз., на трупі kota.

Поширення. Південна Європа, Мала Азія, Іран, Афганістан, Китай, степова і лісостепова зони України, Крим, Кавказ, Казахстан, Середня Азія.

Біологія. Некробіонт. Розвиток проходить на трупах тварин. Небезпечний шкідник запасів тваринного походження. Звичайний вид на території парку.

Dermestes (Dermestinus) murinus Linnaeus, 1758

Матеріал. Волинська область Шацький район, ок. с. Піща, ур. Псяча, 27.04.1996, пастка (принада) з рибою, 2 екз.

Поширення. Європа, Кавказ, Північний Казахстан, Сибір, Далекий Схід, Панічно-Східний Китай, Корея.

Біологія. Некробіонт. Розвиток проходить на трупах тварин. Звичайний вид.

Dermestes (Dermestinus) undulatus Brahm, 1790

Матеріал. Волинська область, Шацький район, ок. с. Піща, ур. Псяча, 23.04.2008, 1 екз.; 30.04.2000, 1 екз.; 10.07.2009, 1 екз.

Поширення. Середня і Південна Європа, Кавказ, Казахстан, Тянь-Шань, Копетдаг; Мала Азія, Монголія, Північна Америка.

Біологія. Розвиток проходить у гніздах хижих птахів, у скупченнях погадок і на рештках дрібних ссавців. Зустрічається не часто.

Dermestes (Dermestinus) lanarius Illiger, 1801

Матеріал. Волинська область, Шацький район, ок. с. Піща, ур. Волоки, 20.04.2009, 1 екз.; ур. Лубецьке, 19.05.2007, 1 екз.; ур. Зеленець, 10.10.2010, 1 екз.; 4.05.2011, берег Піщанського озера, у сіні, 1 екз.

Поширення. Європа, Кавказ, південь Сибіру, Казахстан, степова і лісостепова зони України, часто заходить у лісову зону, де живе на сухих, добре прогрітих сонцем ділянках.

Біологія. Живиться трупами безхребетних тварин: комах, молюсків, червів. Личинки можуть житись і рослинними рештками. Звичайний вид.

Підрід Dermestes s.str.

Dermestes (Dermestes) lardarius Linnaeus, 1758

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 11.05.1998, 1 екз.; 28.04.2009, 1 екз.; 6.10.2009, на льоту, 1 екз.; 1.10.2009, на ватниках у колекціях, 2 екз.; 30.04.2000, 2 екз.

Поширення. Європа, Кавказ, Сибір, Казахстан.

Біологія. Синантропний вид. У житлових приміщеннях і у складах, розвивається на різних продуктах, багатих на тваринні білки. Пошкоджує колекції комах. У природі цей вид живе переважно в гніздах птахів (Жантієв, 1976). Масовий вид.

Dermestes (Dermestes) bicolor Fabricius, 1781

Матеріал. Волинська область Шацький район, с. Піща, 27.04.2000, 1 екз.

Поширення. Середня і Південна Європа, Кавказ, Казахстан, Середня Азія; Іран, Афганістан, Монголія.

Біологія. Мешкає тільки в гніздах птахів. Трапляється нечасто.

Підродина Attageninae

Триба Attagenini Casey, 1900

Рід Attagenus Latreille, 1802

Attagenus brunneus Faldermann, 1835

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 10.02.2009, у кімнаті, 1 екз.

Поширення. Середземномор'я, знайдений у Харкові, Ростові, Туркменії, Узбекистані.

Біологія. Шкідник продуктів тваринного походження. Трапляється нечасто.

Attagenus pantherinus (Ahrens, 1814)

Матеріал. Волинська область Шацький район, с. Піща, 5.05.2001, 1 екз.; 4.05.2003, 1 екз.; 16.05.1998, 1 екз.; 30.04.2003, на льоту, 1 екз.; ур. Псяча, 30.04.2001, 1 екз.

Поширення. Середня Європа, Кавказ.

Біологія. Личинок цього виду знаходять в гніздах перетинчастокрилих комах. Звичайний вид.

Attagenus silvaticus Zhantiev, 1976

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 1.03.2007, у квартирі, 2 екз.

Поширення. Європа, Кавказ, Іран.

Біологія. Мешкає у лісах. Личинки живуть у дуплах де живляться рештками комах і павуків. Рідко знаходять в будинках. Трапляється нечасто.

Attagenus unicolor (Brahm, 1791) – Килимовий шкіроїд

Матеріал. Волинська область Шацький район, ок. с. Піща, 6.06.2009, 1 екз.; 26.11.2011, 1 екз.; 10.07.2009, 1 екз.; 15.08.2012, 1 екз.; 20.06.2012, 1 екз.; 7.08.2012, на світло лампи, 1 екз.; ок. с. Острів'я, 21.05.2012, на березі Острів'янського озера, 1 екз.; 20.06.2010, болото в лісі, 1 екз.

Поширення. Космополіт.

Біологія. Розвиток проходить в гніздах птахів. Найбільш поширений шкідник продуктів тваринного походження. Масовий вид.

Підродина Megatominae

Триба Anthrenini Casey, 1900

Рід Anthrenus O. F. Müller, 1764

Anthrenus (Anthrenus) pimpinellae Fabricius, 1775

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 20.05.2012, на листі суніці, 2 екз.; 17.04.2011, під корою каштана, 1 екз.

Поширення. Голарктика.

Біологія. Жуки трапляються на квітах весною і на початку літа. Личинки живуть в гніздах синантропних та інших птахів. Личинки – типові кератофаги. Також пошкоджують різні вироби з вовни та пір'я. Звичайний вид.

Anthrenus (Anthrenus) scrophulariae (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 5.05.2002, 4 екз.; 27.04.2007, 1 екз.; 30.04.2003, на льоту 1 екз.; 5.05.2012, 3 екз.

Поширення. Європа, Кавказ: Мала Азія, США. Завозиться у різні країни.

Біологія. Жуки дуже часто трапляються на квітах весною і на початку літа. Личинки живуть в гніздах птахів, де живляться кератиновмісними речовинами. У приміщеннях пошкоджують вироби з вовни, шкіри, а також колекції комах. Звичайний вид.

Триба Megatomini Ganglbauer, 1904

Рід Megatoma Herbst, 1792

Megatoma (Megatoma) undata (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Волинська область, Шацький район, ок. с. Піща, ур. Тугор, 9.04.2006, косінням, 1 екз.; 29.07.1988, 1 екз.; 14.04.2004, 2 екз.; 17.04.2007, 1 екз.; на льоту; ур. Замалля, 28.04.2012, 1 екз.; ур. Жирня, 25.03.2012, під корою сосни, 2 екз.

Поширення. Європа.

Біологія. Жуки часто трапляються на квітах. Личинки розвиваються в ходах ксилобіонтів і під корою, де живляться переважно трупами комах. Звичайний вид.

Рід *Trogoderma* Dejean, 1821

Trogoderma glabrum (Herbst, 1783)

Матеріал. Волинська область, Шацький район, ок. с. Піща, ур. Зеленець, 28.07.2011, у лісі, 1♂.

Поширення. Європа. Кавказ, Західний Казахстан, південь Сибіру, Мала Азія. Завозиться у різні країни.

Біологія. Жуки літають протягом червня, але квітів не відвідують. Личинки живуть в гніздах диких бджіл і живляться залишками їжі бджіл, а також їх трупами. Трапляється нечасто.

Родина Anobiidae Kiesenwetter, 1877

Підродина Ernobiinae Pic, 1912

Рід *Ernobius* Thomson, 1859

Ernobius nigrinus (Sturm, 1837) – Пагоновий сосновий точильник

Матеріал. Волинська область, Шацький район, ок. с. Піща, 24.05.2011, 1 екз.; ок. с. Ростань, 5.06.1987, мішаний ліс, 1 екз.; ок. смт Шацьк, ур. Гряда, 8.06.1980, 1 екз.

Поширення. Центральна і Південна Європа, Закавказзя.

Біологія. Личинки розвиваються у відмерлих пагонах сосни і ялини. Звичайний вид.

Ernobius mollis (Linnaeus, 1758) – М'який точильник

Матеріал. Волинська область, Шацький район, ок. с. Піща, 2.06.2011, на льоту, 1 екз.; 20.07.2009, косінням на городі, 1 екз.

Поширення. Космополіт.

Біологія. Личинки розвиваються у корі і під корою хвойних дерев. Пошкоджує дерев'яні будівлі. Звичайний вид.

Рід *Xestobium* Motschulsky, 1845

Xestobium rufovillosum (De Geer, 1774) – Строкатий точильник

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 8.05.2000, 1 екз.

Поширення. Європа, північ Африки, Північна Америка.

Біологія. Розвиток проходить у листяних породах дерев, перевагу надає дубу і буку. Трапляється нечасто.

Підродина Anobiinae Kirby, 1837

Рід *Hadrobregmus* Thomson, 1859

Hadrobregmus pertinax (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 31.03.1978, в кімнаті, 1 екз.

Поширення. Середня і Північна Європа, Закавказзя, Алтай, Приморський край.

Біологія. Личинки розвиваються у мертвій деревині листяних і хвойних дерев, перевагу надають останнім. Трапляється нечасто.

Рід *Stegobium* Motschulsky, 1860

Stegobium raniceum (Linnaeus, 1761) – Хлібний точильник

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 2.05.1998, в кімнаті, 8 екз.; 4.05.2001, на ватниках, 10 екз.

Поширення. Широко поширений у всьому світі.

Біологія. Розвиток проходить на хлібних продуктах, за шпалерами, пошкоджує колекції, паперові вироби. Масовий вид.

Рід *Anobium* Fabricius, 1775

***Anobium punctatum* (De Geer, 1774) – Меблевий точильник**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 31.07.2007, на квітах ромашки, 1 екз.

Поширення. Європа, Північна Америка.

Біологія. Заселяє деревину листяних порід дерев. Звичайний вид.

Рід *Hemicoelus* (Fabricius, 1792)

***Hemicoelus rufipes* (Fabricius, 1792)**

Матеріал. Волинська область Шацький район, с. Піща, 3.06.1996, 2 екз.; 12.05.2000, 2 екз.; 20.05.2008, 2 екз.; 29.05.2008, 2 екз.; 12.06.1983, берег Піщанського озера, 1♂.

Поширення. Європа, Кавказ, Камчатка.

Біологія. Личинки розвиваються у сухій деревині яблуні, вільхи, берези, верби, тополі та хвойних дерев. Звичайний вид.

Підродина Ptilininae Shuckard, 1840

Рід *Ptilinus* Müller, 1764

***Ptilinus pectinicornis* (Linnaeus, 1758)**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 2.06.2011, на льоту, 2♂, 4♀; 10.06.2012, 1♂, 1♀; 15.06.2012, 1♂.

Поширення. Європа, Кавказ, Середня Азія, Приморський край, Камчатка.

Біологія. Імаго літають з кінця травня – на початку червня, але побачити їх можна не часто. Жуки живуть і розмножуються в ходах деревини, в яких вони розвивалися. Часто нападають на дуб і бук. Звичайний вид.

***Ptilinus fuscus* Geoffroy, 1785 – Ребристий точильник**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 4.06.1979, 2♂, 1♀.

Поширення. Європа, Кавказ, Казахстан, Середня Азія, Алтай, Камчатка.

Біологія. Розвиток проходить в тополі, вербі, осиці. Звичайний вид.

Підродина Xyletininae Gistel, 1856

Рід *Xyletinus* Latreille, 1809

***Xyletinus pectinatus* (Fabricius, 1792)**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 22.05.2011, на льоту, 2 екз.; 2.06.2011, 2 екз.

Поширення. Європа, Західний і Східний Сибір, Далекий Схід.

Біологія. Розвиток проходить в мертвій деревині листяних порід (дуба, вільхи, осици). Звичайний вид.

Підродина Dorcatominae Thomson, 1859

Рід *Stagetus* Wollaston, 1861

***Stagetus pilula* (Aubé, 1861)**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, ок. с. Піща 14.05.2007, на льоту, 1♀; ок. с. Затишся, 17.06.2012, косінням у лісі, 1 екз.; с. Грабово, 27.05.2007, біля будинку, 1♂.

Поширення. Європа, Мала Азія, Туреччина, Алжир.

Біологія. Розвиток проходить в плодовому тілі гриба *Polyporus* (Mich.) Fr., який росте на платанах. Звичайний вид.

Рід *Dorcatoma* Herbst, 1792

Підрид *Dorcatoma* s. str.

***Dorcatoma (Dorcatoma) dresdensis* Herbst, 1792**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 23.04.2004, на льоту, 3 екз.; 2.06.2011, 1 екз.; 20.05.2012, на листях суниці, 1 екз.

Поширення. Європа, Хабаровський край.

Біологія. Личинки розвиваються в грибах-трутовиках. Звичайний вид.

Родина Ptinidae Latreille, 1802 (= Anobiidae Fleming, 1821)

Підродина Ptininae Latreille, 1802

Триба Ptinini Latreille, 1802

Рід Ptinus Linnaeus, 1767

***Ptinus (Bruchptinus) rufipes* A. G. Olivier, 1790**

Матеріал. Волинська область Шацький район, с. Піща, 6.07.2007, у садку, 1♀; ур. Старосілля, 27.05.2009, 1♂; 2.06.2009, біля млина, 1♀; ур. Волоки, 4.06.2001, вологі луки, 1♂, 21.05.2007, 1♂; Любомльський район, 4.04.1979, 1♀.

Поширення. Європа, Кавказ.

Біологія. Розвиток проходить у відмерлих пагонах листяних дерев, на парканах. Звичайний вид.

***Ptinus (Ptinus) clavipes* Panzer, 1792 – Облудник-розбійник**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 2.05.2009, в кімнаті, 1♀.

Поширення. Європа, Закавказзя, Північна Африка.

Біологія. Синантроп. Пошкоджує зерно, висівки, какао-боби, різне насіння, гербарії. Звичайний вид.

***Ptinus (Ptinus) fur* (Linnaeus, 1758) – Облудник-злодій**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 3.12.2011, в борошні, 4♂♂, 8♀♀; 1.12.2006, на млині у борошні, 3♂♂, 5♀♀; 16.04.1995, на сухій шкурі кроля, 3♀♀; ур. Вутва, 3.04.2004, під корою сосни, 1♀.

Поширення. Космополіт.

Біологія. Синантроп, у природних умовах трапляється на старих деревах і в гніздах птахів. Жуки і личинки пошкоджують зернопродукти, борошно і вироби з нього, насіннєвий матеріал, лікарську сировину, гербарії. Масовий вид.

Підрид Cyphoderes Mulsant et Rey, 1868

***Ptinus (Cyphoderes) raptor* Sturm, 1837**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 2.05.1987, у квасолі, 1♂, 1♀.

Поширення. Європа, США, Канада.

Біологія. Жуки пошкоджують різні продукти рослинного і тваринного походження. Личинок знаходять також в гніздах суспільних комах. Звичайний вид.

Родина Bostrichidae Latreille, 1802

Підродина Bostrichinae Latreille, 1802

Рід Bostrichus Geoffroy, 1762

***Bostrichus capucinus* (Linnaeus, 1758) – Каптурник-капуцин**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 9.05.2009, 1 екз.

Поширення. Європа, Кавказ, Сибір, Північна Африка, Мала і Середня Азія.

Біологія. Небезпечний технічний шкідник. Личинки розвиваються у верхній частині мертвої деревини дуба, ясеня, тополі, каштана та інших листяних порід, а також у пагонах виноградної лози, стовпах. Трапляється нечасто.

Родина Lyctidae

Підродина Lyctinae Billberg, 1820

Рід Lyctus Fabricius, 1792

***Lyctus pubescens* Panzer, 1792 – Борозневий деревогриз**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 17.05.2008, на льоту, 12 екз.; 27.04.2011, 1 екз.; 11.05.2011, 3 екз.; 18.05.2008, біля Піщанського озера, 1 екз.; 24.05.2011, 1 екз.; 2.06.1986, 1 екз.

Поширення. Європа, Кавказ.

Біологія. Пошкоджує зрубану деревину листяних порід, переважно дуба. Також заселяє ошкурену деревину на лісосіках, складах, головним чином у приміщеннях, дерев'яні будівлі, стовпи, меблі та інші вироби з деревини. Звичайний вид.

***Lyctus suturalis* Faldermann, 1837**

Матеріал. Волинська область, Шацький район, с. Піща, 17.05.2000, на льоту, 2 екз.; 11.05.2011, на льоту, 5 екз.; 19.05.2011, 2 екз.; 22.05.2011, 1 екз.

Поширення. Палеарктика.

Біологія. Пошкоджує дерев'яні будівлі, стовпи, меблі та інші вироби із дерева. Звичайний вид.

Аналіз літературних джерел із суміжних з ШНПП територій (табл.) дає сподівання на знаходження нових видів для фауни парку, особливо з родин Anobiidae, Ptinidae, Lyctidae.

Таблиця

Ступінь вивченості видів надродини Bostrichoidea у межах транскордонного біосферного резервату «Західне Полісся»

Родина	Польська частина Біловезької Пуці	Білоруська частина Біловезької Пуці	Шацький НПП
Dermestidae	17	10	14
Anobiidae	32	12	12
Ptinidae	9	2	4
Bostrichidae	0	1	1
Lyctidae	8	5	2
Всього видів	66	30	33

Висновки

У Шацькому національному природному парку та на прилеглих до нього територіях виявлено 33 види твердокрилих з надродини бострихоїдних, серед яких родина Dermestidae включає 14, Anobiidae – 12, Ptinidae – 4, Bostrichidae – 1 та Lyctidae – 2 види.

Помітної шкоди продуктам та виробам тваринного і рослинного походження на території ШНПП завдають види *Dermestes frischii*, *D. lardarius*, *Attagenus unicolor*, *Anobium punctatum*, *Stegobium paniceum*, *Ptilinus pectinicornis*, *Ptinus clavipes*, *Ptinus fur*.

1. Александрович О. Р. Каталог Жесткокрылых (Coleoptera, Insecta) Беларуси / О. Р. Александрович, И. К. Лопатин, А. Д. Писаненко, В. А. Цинкевич, С. М. Снитко. – Минск, 1996. – 103 с.
2. Арнольди Л. В. Сем. Ptinidae – притворяшки. / Л. В. Арнольди // Определитель насекомых Европейской части СССР – М.-Л.: Наука, 1965. – Т.2. – С.240-244.
3. Арнольди Л. В. Сем. Anobiidae – точильщики / Л. В. Арнольди // Определитель насекомых Европейской части СССР – М.-Л.: Наука, 1965. – Т.2. – С.244 –257.
4. Баргенов А. Ф. Обзор семейств жуков (Coleoptera) Украины. Часть 2. Polyphaga (Staphyliniformia: Hydrophiloidea; Scarabaeiformia: Scarabaeoidea) / А. Ф. Баргенов, А. Г.

- Шатровский, Д. В. Вовк // Известия Харьковского Энтомологического общества. – 1997. – Т.5, Вып.1. – С.7.
5. Жантiev P. Д. Жуки-кожееды фауны СССР / P. Д. Жантiev – М.: Изд-во МГУ, 1976. – 190 с.
 6. Егоров А. Б. Сем. Ptinidae – притворяшки / А. Б. Егоров // Определитель насекомых Дальнего Востока СССР – Л.: Наука, 1989. – Т.3, ч. 2. – С.71-79.
 7. Логвиновский В. Д. Точильщики – семейство Anobiidae / В. Д. Логвиновский // Фауна СССР: Насекомые жесткокрылые, Л.: Наука, 1985. – XIV, вып.2. – 176 с.
 8. Подобівський С. С. Твердокрили надродини Бострихоїди (Coleoptera, Bostrichoidea: Bostrichidae, Ptinidae) фауни України / С. С. Подобівський – Тернопіль, 2012. – 276 с.
 9. Borowski J. Pustoszowate – Ptinidae / J. Borowski // Klucze do oznaczania owadów Polski. – 1996. – Cz. 19, zes. 42. – 45 s.
 10. Dominik J. Kolatki – Anobiidae / J. Dominik // Klucze do oznaczania owadów Polski. – 1996. – Cz. 19, zes. 41. – 71 s.
 11. Mroczkowski M. Skorniki – Dermestidae / M. Mroczkowski // Klucze do oznaczania owadów Polski. – 1954. – Cz. 19, zes. 52. – 48 c.
 12. Tsinkevich V. A., Aleksandrowicz O. R., Lukashenya M. A. Addition to the checklist of beetles (Coleoptera) for the Belarusian part of the Bialowieza Primeval Forest // Baltic J. Coleopterol. – 2005. – 5(2). – P.147-160.

Загальноосвітня школа I-III ступеня с. Піща Шацького району Волинської області, Україна

Кравченко А. М.

Обзор жесткокрылых надсемейства Bostrichoidea (Coleoptera) Шацкого национального природного парка

В Шацком национальном природном парке и прилегающих к нему территориях выявлено 33 вида жесткокрылых из надсемейства бострихоидных (Dermestidae – 14, Anobiidae – 12, Ptinidae – 4, Bostrichidae – 1 и Lyctidae – 2 вида). На территории Шацкого НПП заметного вреда продуктам и изделиям животного и растительного происхождения наносят виды *Dermestes frischii*, *D. lardarius*, *Attagenus unicolor*, *Anobium punctatum*, *Stegobium paniceum*, *Ptilinus pectinicornis*, *Ptinus clavipes*, *P. fur*.

Ключевые слова: бострихоидные, Шацкий национальный природный парк

Kravchenko O. M.

Review of the beetles of superfamily Bostrichoidea (Coleoptera) of Shatsk National nature Park

In the Shatsk National Nature Park and adjacent lands 33 species of Bostrichoidea were recognized (Dermestidae – 14, Anobiidae – 12, Ptinidae – 4, Bostrichidae – 1 and Lyctidae – 2 species). In the Shatsk National Nature Park noticeable harm caused by next species: *Dermestes frischii*, *D. lardarius*, *Attagenus unicolor*, *Anobium punctatum*, *Stegobium paniceum*, *Ptilinus pectinicornis*, *Ptinus clavipes*, *P. fur*.

Key words: Bostrichoidea, Coleoptera, Shatsk National Nature Park

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ

Випуск 29

Научные записки Государственного природоведческого музея
Proceedings of the State Natural History Museum

Українською, російською та англійською мовами

Головний редактор Ю. М. Чернобай

Комп'ютерний дизайн і верстка В. Б. Різун

Адреса редакції:
79008 Львів, вул. Театральна, 18
Державний природознавчий музей НАН України
телефон / факс: (032) 235-69-17
e-mail: museologia@museum.lviv.net
<http://museum.lviv.net>

Формат 70×100/16. Обл.-вид. арк. 23.1. Наклад 300 прим.

Виготовлення оригінал-макета і друк здійснено в Лабораторії природничої музеології та видавництва Державного природознавчого музею НАН України